

'T VLAAMSCH GEZIN

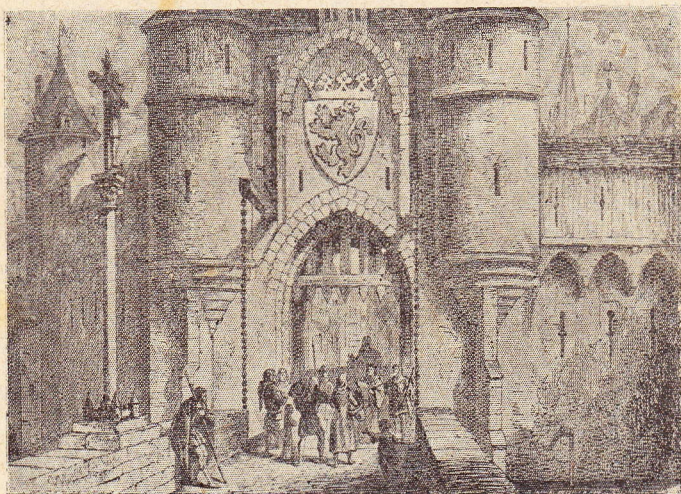
Geïllustreerd Weekblad

Redactie-Uitgave : Gebr. HANS, Contich.

Filips Van Artevelde

Roman door A. HANS.

(Vervolg).

De oude leunde op een staf (blz, 7).

— Hoozen, hernam Willem, en wees op uw hoede, er zullen nog stortgolven komen.

De veerschipper roeide nu alleen en zijn arbeid was zwaar, maar hij bewaarde zijn kalmte, al begon 't soms in zijn hoofd te bonsen, 't gevolg van zijn afgematheid na een drukken dag.

Maar de boot was reeds verder dan Willem gehoopt had en 's veermans geëefend oog ontdekte den vagen vorm van een dijk. Met meer moed nog trok hij aan de riemen en weldra bereikte hij land.

— Gered, mijnheer, zeide hij tot den vreemdeling.

— Zijn we er ? vroeg deze juichend.

— Ja, maar we zijn tamelijk ver van den weg, die door dit eiland loopt. Ga rechts langs den dijk, ge zult den weg dan vinden en volg dien, ge bereikt Reimerswaal, waar er genoeg gelegenheid is om verder te reizen.

— Goede man, ik heb geld in uw woning gelaten. Meer kan ik niet geven thans.

— 't Is te ruim betaald, heer...

— Neen, gij hebt mij 't leven gered... Hoe is uw naam ?

— Och, waartoe...

— Noem mij uw naam ! Laat mij weten, wie mij het leven redde.

— Ik heet Willem Heinsz.

— Ik zal u later uw dienst vergelden, goede man, thans heb ik te weinig geld bij mij.

— Spreek niet langer over loon, heer, ik deed mijn plicht. Vaarwel nu !

De vluchteling beklom den dijk en daalde langs de andere zijde af, en Willem, na eens flink gehoord te hebben, aanvaardde den terugtocht. De wind was hem nu gunstiger, maar de Honte werd woeliger en de veerman roeide zoo vlug hij kon, wetende dat de storm in kracht toenam.

Veilig bereikte hij den dijk; hij trok zijn boot aan de landzijde.

— Morgen is dit weer niet bedaard, mompelde hij. Van slapen zal er niet veel komen.

Toen Willem zijn huis genaderd was, hoorde hij daar binnen luid getier.

— Zou er nu nog volk zijn ? vroeg hij zich ongerust af. Nogmaals overvaren, neen ik kan niet meer, waarlijk ik kan niet meer !

Vlug trad hij binnen en hij ontstelde, want krijgslieden vulden het kleine vertrek, en een hunner riep lachend :

— Ziet ge wel, dat de muis recht in de val loopt.

— Doe mijn man geen leed ! smeekte Maryke, wie de ruwe soldaten gedwongen hadden bier te schenken en brood met spek op te dischen.

— Wat wilt ge van mij ? vroeg de veerschipper bedaard.

— Ha, gij zet vijanden van den graaf over den stroom, gij helpt verraders en samenzweerders ! tierde de aanvoerder.

— Ik oefen mijn beroep uit, hernam Willem nog bedaard. Wie het vraagt, zet ik over.

— Zoo, maar wij zullen u ergens anders heenzetten, en ge kunt dan eens kennis maken met het beroep van den beul ! Jongens, bindt dien kerel !

— Met welk recht ? vroeg Willem. Ik ben een vrij man.

— We zullen het u anders toonen...

— Pas op, nader mij niet ! schreeuwde Maryke's echtgenoot, zijn mes trekkend.

— U nog verzetten tegen de dienaren van den graaf, of behoort ge soms ook tot de partij der oproerkraaiers ? Wij weten, dat gij meer vijanden naar Zeeland hebt gebracht...

— Ik ondervraag nooit een reiziger, ik ben geen schout. Laat mij met rust, en zoo ge u niet wel kunt gedragen, gaat dan onmiddellijk heen !

— Die waterrat heeft hooge noten op zijn zang : Bindt hem dan toch, mannen ! hernam de aanvoerder.

Willem poogde tegenstand te bieden en Maryke wilde hem ter hulpe snellen, maar de krijgslieden waren talrijker; spoedig lag de veerschipper gebonden op den vloer en Maryke bewusteloos nevens hem.

— Wij willen hier den morgen afwachten, want we zijn allen doodop van dat jagen achter die verraders, zei de aanvoerder.

Maryke opende oogen, sprong recht en zette zich somber in een hoek van 't vertrek. Haar Willem gevangen ! De krijgslieden waren eenigen tijd na zijn vertrek met den vluchteling, aangekomen en hadden geweldig gevloekt, toen ze bemerkten, dat de vogel gevlogen was. Ze zouden Willems komst afwachten, niet om ook over de Honte te varen en hun prooi na te jagen, want daarvoor vreesden ze te zeer den stormendenloed, maar om den veerman gevangen te nemen en zodoende toch niet geheel platzak terug te keeren. En Maryke bedacht met ontzetting wat het lot van haar braven man zou zijn. Ze martelde haar hoofd, om een redmiddel te vinden, doch te vergeefs

Eenige soldaten sliepen, anderen speelden onder 't drinken... en de storm deed de hut op haar grondslag schudden en daveren. Het weer vergerde van uur tot uur. De slapers werden wakker, de spelers zwetsten niet meer, allen luisterden angstig naar den bulderenden wind.

— De klok luidt... er is nood ! riep eensklaps onsteld Maryke.

— Wat bazelt ge ? Welke nood is er ? vroeg de overste.

— Een dijk moet doorgebroken zijn ! riep Willem. Het land overstroomt... hoor, de klok stormt... dat is te Biervliet... andere klokken zullen ook luiden... Ja, er is nood... de dood loert...

De krijgslieden sprongen op, allen hevig verschrikt, want ze kenden dit wonderbaar land met zijn stroomen en dijken, zijn streken en moerassen niet, en ze gevoelden doodsangst voor 't water.

— Wat moeten we doen, wijf... spreek ! tierde de overste.

— Ik weet het niet... hij alleen kan u helpen ! antwoordde Maryke, naar haar man wijzend.

— Ontbindt hem ! gebood de aanvoerder.

Willem was vrij.

— Breng ons in veiligheid, dan zullen we uw leven sparen, sprak de overste.

— Komt naar buiten... vlug, Maryke...

Allen snelden uit de hut. De nieuwe dag schemerde, maar een geweldig noodweer heerschte.

— Daar is 't water al ! kreet Willem. Langs hier, Maryke... Vlug allen... te laat, te laat... het water is er !

—Wat dan ? tierden de soldaten in doodsangst.

— Klimt op 't dak van mijn huis, ik ga mijn boot halen... vlug, 't water rijst... Maryke, help mij !

De krijgslieden stormden weer de woning binnen en vluchtten naar den zolder. Willem en zijn vrouw snelden naar den dijk, plassend door 't water, dat hun reeds tot aan de knieën reikte en zeer snel steeg.

De echtgenooten klommen in hun vaarttuig, en Willem bracht het spoedig van den gevaarlijken dijk weg, want hier dichtbij moest een bres zijn, waardoor 't water der Honte met geweld binnenstroomde. Ook elders waren de dijken bezweken. Waarom luidde anders de klok van Biervliet ?

Maryke en Willem roeiden uit alle macht. Nu de dood hen bedreigde, schenen ze weer met nieuwe kracht beziel.

— En zij ginds ? vroeg de vrouw, naar heur woning wijzend.

— Kan ik niet redden !... En zij verdienen hun lot ! Sloegen ze u niet in dolving ? En mij wilden ze naar den beul voeren ! Neen, zij verdienen 't niet... laat hen omkomen !

— Willem, zij zijn menschen...

— Ja, maar ik kan hen niet redden, ik kan niet, de boot is te klein. Nader ik het huis, dan willen ze allen tegelijk mee... Ze zullen u in den vloed stooten ! Denk niet aan hen, Maryke !

— Moeten ze dan verdrinken ?

— Hadden ze deernis met ons ? Zij zijn beulen !

— Willem, vergeld geen kwaad met kwaad...

— Moeten wij ons dan offeren voor hen ! Ons leven is nu al bedreigd ! Was de boot groot genoeg, misschien redde ik hen... maar nu is er niet aan te denken ! Als wij maar Biervliet bereiken kunnen !

Ja, 't was een gevaarlijke tocht over het overstroomde land, gevaarlijker nog dan die laatste reis op de Honte... Rukwinden stooten 't bootje bijna omver, golven sloegen woest over de inzittenden, en terwijl Maryke met haar linker hand de riemen vasthield, hoosde ze met haar rechter het water weg. Andere vaartuigen nog dobberden op de golven.

Uit boomen, en van daken klonken wanhoopskreten, het angstgeschrei van hen, die geen bootje hadden. Willem redde een gezin en toen was zijn schuit vol. Hij kreeg nu twee helpers om te roeien.

Koeien loeiden, ossen brulden, schapen blaatten, honden blaften, 't doodsgeschreeuw van dieren, welke angstig worstelden tegen den vloed. Maar uit 't water klonk ook wanhoopsgekrijt van menschen, die van daken of uit boomen geslingerd waren.

't Was een afgrijselijk tooneel. En al maar door bulderde de wind en rees huilend het vernielende water !

Na uren van geweldige krachtinspanning bereikte Willem eindelijk Biervliet, waar 't water door de straten joeg en de bewoners ook verschrikt naar de bovenste verdieping waren gevlucht.

Ja, Biervliet werd eveneens bedreigd, maar hier althans was men eenigszins beschut tegen den geweldigen wind, hier waren hechte, steenen gebouwen, hooge daken en torens.

Willem leidde zijn vrouw naar 't Godshuis, waar de oude lieden op den zolder geweken waren.

— En die soldaten, Willem ? vroeg Maryke.

— Denkt ge nog aan hen ?

— Ja, hoordet ge hun geroep, toen wij wegvoeren ? Nog klinkt het mij in de ooren ! Willem, moeten die ongelukkigen verdrinken ? Zou er niets te doen zijn voor hen ? Maar ik eisch te veel, Willem, gij zijt zoo afgemat en ge moogt uw leven thans niet meer wagen ! Doch ik dacht aan hun angst en 't was mij of ik hun geschrei hoorde.

Willem Heinsz voer met zijn schuit door de straten van Biervliet. Zou hij dan nogmaals dien tocht moeten wagen ? Was hij verplicht zich aan gevaar bloot te stellen voor die ruwe, harteloze kerels ? Neen, verplicht niet, doch Maryke had gelijk... men mocht geen kwaad met kwaad vergelden. De veerschipper zag een schuit van de stad, bemand door een schoutsknecht en gehuurde roeiers. Hij zei den schoutsknecht, dat in den overstromden polder soldaten van den graaf in nood verkeerden en bood aan, den redders den weg te wijzen. De schuit zeilde uit. En weer dobberde Willem op de golven. Nu pas zag hij de uitgestrektheid der ramp. In korten tijd was het land een zee geworden.

Met buitengewone krachtsinspanning bereikte men de plaats van 't veerhuis. 't Was hoog tijd, want het dak dobberde reeds op de golven.

De soldaten werden gered... De aanvoerder dankte de brave lieden. De krijgslieden werden naar Biervliet gebracht en ook in het Godshuis verzorgd.

's Morgens was de storm bedaard. Willem keek nijdig naar de soldaten. Zijn wrok kwam weer boven.

De aanvoerder sprak den veerman aan.

— Ik moet u beloonen, zei hij. Ge hebt u flink gedragen. Daarom zal ik geen melding maken van den man, dien gij hebt helpen vluchten.

— Ik heb niemand helpen vluchten ! Ik zet over, wie er komt.

— Het gold hier een buitengewoon gevaarlijken kerel, een zekeren Marcus van Blauwhuize, wiens hoofd door den graaf op prijs gesteld is.

— Hoe kan ik dat weten ?

— Ge hebt toch wel gehoord van de Witte Kaproenen ?

— O, ja...

— Hun hoofdman, Jan Yoens, is gedood.

— Vermoord... vergiftigd.

— 't Is of gij voor die muiters sympathie gevoelt...

— Ik bemoeide me alleen met mijn werk, maar ik heb natuurlijk een afkeer van sluipmoord.

— Nu, tot daar ! De Witte Kaproenen zijn uit elkaar geslagen. Ze hebben nog wel getracht met eenige andere raddraaiers den strijd voort te zetten, maar het heeft hen niets geholpen. Een dier raddraaiers was Marcus van Blauwhuize en het is een ernstige zaak, dat hij met uw hulp kon ontsnappen.

— Ik kende dien heer niet !

— Hij heeft u toch veel geld geboden...

— Stond er op dat geld geschreven wie hij was ? 't Is of ge me wilt uithooren. Welnu, ik weet niets van dien vreemdeling. En een belooning neem ik van u niet aan, wat ik kan niet vergeten, hoe gij mijn vrouw hebt behandeld... en mij zelf.

— Dat was mijn plicht; de graaf heeft ons geboden, de leiders van het oproer gevangen te nemen en wij zaten den voornaamsten op de hielen.

Willem keek den aanvoerder scherp aan. Hij moest dien kerel meer gezien hebben. En plots wist hij het.

— Gij zijt dus in dienst van den graaf ? vroeg hij.

— O, te Brugge kent men den hoofdman Walter Ruysch wel. Ik ben die... En dikwijls spreek ik met den graaf.

— En zou de graaf u gebieden van vreedzame zeelieden in het verderf te voeren ?

Walter Ruysch, want de overste was niemand anders dan deze schelm, verbleekte even.

— Wat bedoelt ge ? vroeg hij.

— O, ge begrijpt me wel ! Het was gisteren niet de eerste maal, dat ge in mijn huis kwaamt. Ge zijt er ook geweest, toen mijn moeder nog leefde.

— Ge raast ! hernam op nijdigen toon de schavuit, die het zeerooversbedrijf liever in den vergeethoek liet.

— Neen, ik raas niet. Gij hebt een Engelschman op het strand willen lokken en ge waart de eenige van de misdadigers, die nog kon ontsnappen.

— Ge ziet mij voor een ander aan. Eigenlijk moest ik toornig op u worden, maar ik wil in gedachten houden, hoe gij mij gered hebt.

— Bedankt voor uw gunsten ! zei Willem koel. Ge dankt het mijn vrouw, dat ge gered werdt.

Ruysch was nu niet meer op zijn gemak. Hij kon als hoofdman van den graaf wel de hulp inroepen van den schout, maar wat zou het hem baten, indien de veerman het volk tegen hem opzette !

Nogmaals trachtte hij Willem te verzekeren, dat deze zich vergistte. En dan zocht hij met zijn mannen weg te geraken.

Met een bootje voer hij naar den zolder van het raadhuis en daar kon hij den schout bewegen hem en zijn soldaten naar vaster land te brengen.

— Nu weet ik toch zeker, dat Marcus van Blauwhuize alleen gevlucht is, mompelde hij. Klara, die hij sedert Yoens' dood zoo beschermde, is niet mee met hem. Dus moet ze nog te Gent of bij de Ketelaars zijn. En daar zal

ik ze weten te halen. Neen, Klara, gij zijt nog niet veilig voor Ruysch. Ge zult en moet de mijne wezen.

Zoo zei de schelm bij zich zelf, toen hij van uit de sloep het onderge-loopen land, deze ruine voor Vlaanderen, beschouwde.

Tegen den avond bereikte hij Gent. Nabij de stadspoort stond een bedelaar. De oude leunde op een staf.

— Ruysch is terug, mompelde hij... Marcus is niet in zijn macht. Dus ontsnapt ! Ik zal dit nieuws vlug meedeelen aan Klara...

VERBORGEN.

De bedelaar strompelde nu ook de stad binnen. Hij ging door veel straten tot aan een achterbuurt. Daar betrad hij een klein, bouwvallig huis. Vlug voor iemand van zijn jaren besteed hij een trap en na geklopt te hebben op een deur, liet men hem binnen.

Op een soort van portaal wierp de vermeende bedelaar zijn vermomming af.

Nicolaas Pycke stond daar tegenover Martha.

— Mijn geduld is beloond, zei hij. Ruysch is teruggekeerd... zonder gevangene.

— God zij geloofd ! Dus zal heer Marcus veilig zijn.

— O, ja, want de hond zat hem nu dicht genoeg op de hielen, om hem te grijpen. Niemand anders dan Ruysch kan de vervolging voortgezet hebben... Zeker heeft de storm Marcus begunstigd.

Martha en Pycke begaven zich nu naar een kamer, die goed bemeubeld was. En daar zat Klara, de jonge weduwe van Jan Yoens.

Ze was bleek en vermagerd. Een uitdrukking van diepe smart lag op haar gelaat.

— Ruysch is terug, maar zonder Marcus, herhaalde Pycke.

— Maar werd heer van Blauwhuize niet ergens anders gekerkerd ? vroeg Klara.

— Neen, neen, want hij moest naar Gent gebracht worden, zooals onze verspieters wisten te melden. En trouwens, de graaf is thans hier. O, ik kon het aan 't lange gezicht van den Judas wel zien, dat de schurk van een kale reis terug keerde. Laat ons moed houden. De heer van Blauwhuize zal bij de bannelingen in Zeeland hulp halen. Yoens' dood was voor de volkszaak een zware slag, maar we mogen niet wanhopen.

Op deze achterkamer van een onooglijk huis leefden nu de weduwe en de beste vrienden van Jan Yoens. Ze waren er verborgen voor de speurders van den graaf. Een priester, die de partij der Witte Kaproenen steunde, had Nicolaas en Martha in den echt verbonden. Ze woonden hier armoedig, maar in de vaste overtuiging, dat er betere dagen zouden aanbreken.

Ja, de partij was deerlijk uiteengeslagen. Allerlei pogingen tot verzet werden in bloed gesmoord. Van een andere zijde deed de sluwe Lodewijk van Male allerlei beloften, en won hij de twijfelaars en zwakkelingen.

Maar een kern koene Vlamingen bleef onverzettelijk en werkte in stilte. Zoo werd de omgeving van den graaf nauwkeurig bespied. Aldus had Nicolaas vernomen, dat Marcus van Blauwhuize, die bij een vriend verbleef, ontdekt was. Hij kon hem nog op het laatste oogenblik waarschuwen. Van Blauwhuize was echter herkend geworden, toen hij de stad verliet. Bevel werd gegeven aan Ruysch hem na te zetten. We weten, hoe die tocht verliep.

Pycke, die steeds als bedelaar vermomd, de stad introk, had de wacht gehouden aan de stadspoort, om den terugkeer van 's graven schelmschen dienaar af te wachten.

.....
Ruysch kwam als een verslagene aan het Hof. Hij had zijn wild niet kunnen vangen.

De kerel werd bij den graaf geleid. Deze snauwde hem nijdig toe :

— Ik had een beteren uitslag van u verwacht.

— Heer, alleen de storm heeft den verrader gered, antwoordde Ruysch onderdanig en dadelijk begon hij uit te weiden over den orkaan en de overstroming.

Hij verzweeg echter dat een veerman van Blauwhuize nog over den stroom had gebracht.

Lodewijk van Male scheen zich niet te bekommeren om de onderdanen, die ginds aan de Honte alles verloren en zelfs niet om hen, die den dood in de golven gevonden hadden, maar vroeg :

— Zou er dan kans bestaan, dat van Blauwhuize omgekomen is ?

— O, gewis, heer, hij kan niet gered zijn.

De graaf vroeg naar geen verdere bijzonderheden over de ramp.

— Morgen naar de schoone Hilda, mompelde hij. Weer heb ik ze zoo lang aan haar lot moeten overlaten... Die ellendige staatszaken, al die pogingen nog eens tot oproer ! Doch nu kan ik wel eenigen tijd weg... Hilda's rouw moet thans maar voorbij zijn. Ik ga haar het liedje van liefde zingen.

Zoo peinzend begaf Lodewijk van Male zich naar zijn werkkamer. Ambtenaren moesten hem nog spreken. Bij allen drong de vorst er op aan, er voor te zorgen, dat de schattingen regelmatig geïnd werden.

Hij keurde ook eenige doodsvonnissen goed, uitgesproken over burgers, die tot de Kaproenen behoorden.

— Straf ze maar streng, zei hij, en doe de goedgezinden prachtige beloften !

Vroeg ging hij ter ruste om bijtijds te kunnen vertrekken naar het kasteel, waar de arme Hilda van Rozenhove nog altijd verbleef.

DEN BLINDDOEK AFGERUKT.

Hilda had al die weken gelaten gewacht...

Ze meende immers, dat ze alleen op de wereld stond. De kamer op het kasteel was haar dus niet te eng. De jonkvrouw verlangde niet in de samenleving terug te keeren... Soms deed ze een wandeling in het park. Dan werd ze, zonder dat ze zulks bemerkte, nauwkeurig bewaakt.

.....
Weer zat Hilda op haar kamer. Er werd geklopt en dadelijk trad de graaf van Vlaanderen binnen.

De jonkvrouw rees op en boog.

— Lieve Hilda, eindelijk zie ik u terug, zei Lodewijk, haar de hand kussend. O, ge zijt zeker wel verstoord op mij.

— Maar waarom, heer ?

— Omdat ik u scheen te vergeten ! Maar ik had zooveel staatszaken te regelen, en ik kon niet eerder komen.

— Ik ben hier goed, heer, en wensch niets lievers dan de eenzaamheid.

— Ik begrijp uw gevoel, maar ge moogt er niet aan toegeven. Ge zijt veel te jong, om hier of ergens in Vlaanderen te verkwijnen.

— Ik begeer de stilte...

— Dat denkt ge nu...

— Wat kan de wereld mij nog bieden ?

— O, heel veel ! Nog eens, ik begrijp uw gevoel, omdat ik het ken. Ook heb ik zooveel teleurstelling ondervonden in mijn innigste gevoelens... ik sprak er u van. Maar ik heb toch recht op levensvreugde. En gij ook !

— Levensvreugde ! Werd ooit iemand zoo beproefd als ik.

— Ge moet tegen het noodlot worstelen. O, Hilda, wij kunnen ons eigen geluk bewerken... We moeten ons niet storen aan de menschen. Ik ken u nu al geruimen tijd... en gij weet, hoe ik om u bekommerd ben. Mijn gevoel is inniger geworden...

Eensklaps zonk de graaf op zijn knieën voor de jonkvrouw en nam haar hand.

— Hilda, ik heb u lief, 'k kan het niet meer verbergen... en ik wil dat ook niet, En waarom zouden wij elkaar niet beminnen en 't leven gelukkig maken !

Hilda keek hem verschrikt aan.

— Hilda, wees de mijne, hernam Lodewijk.

Hij sprong op. Zijn oogen flikkerden. Zijn gelaat was met een gloed bedekt. De graaf wilde de jonkvrouw omhelzen.

Maar nu was het of deze eenzame een blinddoek afgerukt werd. Hilda begreep eensklaps de bedoeling van den vorst.

Ze stootte Lodewijk af, rees op en zei :

— Dat niet, graaf ! O, ge vergeet u...

— Kom, kom, ik begrijp uw aarzeling ! Wat geven we om de menschen ! We houden onze liefde geheim. We verbergen haar in een lieflijk landgoed...

— Graaf, gij hebt een vrouw ! riep Hilda verontwaardigd nu.

— En ge verwijt me dat ? vroeg Lodewijk. Een vrouw ! Een plaaggeest, een jaloersche, nijdige feeks ! Iemand, die mij 't leven zoo zuur maakt. Maar gij zijt wat verbaasd... Toe, lieve Hilda, denk eens na...

— Neen, heer... ik kan, ik mag niet nadenken over uw woorden ! O, hoe diep beleedigt ge me ! Ik schaam me vreeslijk... Graaf, ga heen... Ik keer dadelijk naar Vlaanderen terug !

— Ge wilt me dus ongelukkig maken...

— Graaf, geen woord meer over dat onderwerp....

— Ge noemt mijn liefde een beleediging...

— Graaf, ik smeeek u, ga heen. Dan zal ik trachten te vergeten ! Maar ga niet voort met mij te hoonen, want dan zou ik mijn eerbied voor u verliezen.

Lodewijk was inwendig woedend. Dit meisje stootte hem af. Was dit nu de uitslag van al zijn konkelen, van gansch zijn listige handelwijze, van zijn sluwe berekeningen ? Een verdorven kerel als hij, gewoon te worden geleid, ontzien en gehoorzaamd, werd hier trotsch afgewezen door de dochter van een kasteelheer, een verlatene en eenzame.

Maar de vorst beheerschte nog zijn drift..

— Hilda, ge weet niet, wat ge weigert. Ik kan u alles schenken. Ge zult de gelukkigste vrouwe in Vlaanderen zijn.

— Gij, de vorst van het land, wilt een weeze verlokken tot oneer !

— Oneer !

— Ja, heer...

— Ben ik niet de machtige...

— Daarom moest ge het voorbeeld geven van trouw en goede zeden. Ha, voor wie ziet ge me dan aan ?

— Voor een Engel...

— Zwijg, heer ! O, is het daarom dat gij mij uw bescherming hebt aangeboden... Ha, nu wordt me veel duidelijk. Och, H. Maria, hoe kon ik zoo verblind zijn !

— Hilda, ge beoordeelt mij zeer onrechtvaardig. Met de eerlijkste bedoelingen heb ik u mijn hulp gegeven, maar intusschen leerde ik u beminnen. Is dat een misdaad ?

— Eerlijke bedoelingen ! Nu begrijp ik, waarom ge dien eersten avond reeds Marcus van Blauwhuize hebt belasterd.

Lodewijk kon zijn woede niet meer meester.

— Gij durft veel zeggen ! barstte hij los, bij het hooren van den naam, dien hij haatte. Dus ben ik een trouweloos mensch ? Gij beoordeelt me als de Witte Kaproenen, de Ketelaars, het gepeupel van Vlaanderen !

— Arme Marcus ! O, wat moet hij van mij denken ! En God weet, dat ik onschuldig was ! jammerde Hilda.

— Van Blauwhuize kan niet meer aan u denken. Hij is dood...

— Neen, heer !

— Verdrongen aan de Schelde bij de laatste overstroming, toen hij als een valschen muijer moest vluchten.

— Neen, heer, ik geloof het niet... En mijn vader... O, misschien hebt ge me ook bedrogen, toen ge mij vaders dood meldet...

— Gij gaat ver !

— Ik wil naar Vlaanderen... wellicht leeft mijn vader nog en denkt hij, dat ik een slechte, ondankbare dochter ben ! Ik wil naar Vlaanderen.

— Om mij te belasteren !

— Neen, heer ! Ik zal alles verzwijgen... Maar laat mij onmiddellijk vertrekken ! Gij zult me zelf gelijk geven. O, zeker leeft mijn vader nog.

— Uw vader is gestorven. Ge ziet dus in mij een gemeenen bedrieger. Is dit het loon voor mijn zorgen... Hilda, ge zijt verward van zinnen. En ge stelt u voor, wat niet zoo is... Mijn liefde is oprecht.

— O, zwijg, heer ! Uw woorden zijn goddeloos. Ik ben een reine jonkvrouw. Maar voelt ge dan niet, hoe ge me nog voortdurend beleedigt ?

— Ha, als ge het zoo opvat. Wat storen wij ons aan vooroordeelen der menschen...

Och, neen, Lodewijk van Male hechte geen gewicht aan trouw, eerbaarheid, ook niet aan beloften en eeden. Reeds maanden trachtte hij de Vlamingen tevreden te stellen met betuigingen van vreedzaamheid en goeden wil, en intusschen nam hij maatregelen, om alle rechten te vernietigen en alleen zijn wet door te drijven.

— Graaf, nu gebied ik u heen te gaan ! riep Hilda verontwaardigd uit. Nooit zal ik naar u luisteren. En ik keer dadelijk naar Vlaanderen terug, doch niet meer onder uw geleide.

— Dus ge vertrouwt me niet !

— Neen, heer !

— Dat is tenminste openhartig geantwoord. Ik zal ook even vrij spreken Gij blijft hier !

— Dus als gevangene !

— Als onverantwoordelijke, wie ik tijd geef om tot bezinning te komen. Lodewijk van Male laat zich niet op zijde stellen. Ik heb u lief en ge zult de mijne zijn !

Weenend zonk Hilda in den zetel.

— O, was ik maar dood ! kreunde ze.

Lodewijk trad nader en zei fleemend :

— Moet dat de toon zijn tusschen ons ? Alles, alles bied ik u aan, meer macht dan de gravin van Vlaanderen.

— Heer, als ge niet onmiddellijk deze kamer verlaat, roep ik om hulp.

— En wie zou u helpen ? Ben ik niet aller gebieder ?

— O, hoe laf !

— Hilda, ga niet verder in uw beledigingen. Gij zelve hebt me hoop gegeven !...

— Nooit !

— Ja... Gij hebt mij den eersten avond, ginds te Bellem in uw kamer ontvangen. Het was voor van Blauwhuize voldoende om te begrijpen, dat hij heen gaan moest... Altijd waart gij vertrouwelijk jegens mij. En nu is het, of ge haat toont.

— O, dien avond... ge zijt bij mij gekomen en ik was als zinneloos van droefheid. En van dien toestand hebt gij gebruik gemaakt, om mij uw strikken te spannen en Marcus te misleiden.... Maar ik spreek er niet verder over. O, wat was ik verblind ! Thans zie ik helder !

— Ik zal u tijd gunnen, om na te denken. Nog eens, alles bied ik u aan, en ik wil u tot de gelukkigste vrouwe van Vlaanderen maken. Rozenhove zal ik herstellen, het gebied uitbreiden, u rijke inkomsten verzekeren....

— Zwijg met die monsterachtige taal ! Gij weet niet, wat eer is.

— En gij weet niet, dat ge uw ongeluk bewerkt. Luister, Hilda, ge hebt bij mij liefde opgewekt en ge zult de mijne zijn. Is de gravin mijn vrouw door de verfoeilijke staatkunde, gij zult mijn vrouw wezen in mijn huiselijken kring.

— Liever de dood !

Lodewijk ging heen en buiten de kamer vloekte hij van teleurstelling en woede. Hij had gemeend in zijn gewone lichtzinnigheid gemakkelijk te zullen overwinnen en als een verslagene moest hij wegsluipen.

Beneden wachtte hem een renbode met brieven.

— Weer staatszaken ! bromde de graaf.

Nijdig keek hij de verslagen in.

— Nogmaals Gent ! tierde hij. Wanneer zal die vervloekte stede ons onderworpen zijn.

Maar Lodewijk verbleekte, toen hij las, hoe er een plan bestond, om hem gevangen te nemen. Men zou hem beloeren, als hij van Rijsel terugkeerde, en wegvoeren.

— Zouden ze dat wagen... hun graaf aanhouden, mompelde de vorst. En ja, ze deden het te Brugge toch ook met mijn vader.

De graaf dacht aan Lodewijk van Nevers. Even zat hij in gepeinen. En wat hij zeer zelden deed, hij overwoog de geschiedenis. 't Was geen oude... De gebeurtenissen hadden kort voor zijn regeering plaats gehad. Toen kerkerde men twee vorsten : Jan van Namen en Lodewijk van Nevers, zijn vader. Deze regeerde van 1322 tot 1346 over Vlaanderen. Hij wilde zijn oom, Jan van Namen, beloonen en gaf hem als geschenk, de heerlijkheid en de stad Sluis.

Maar Sluis lag aan den mond van het Zwin. En de Bruggelingen waren

altijd meester geweest over 't Zwin. Thans zou Jan van Namen daar gebieden. Als deze het nu eens in 't hoofd kreeg de schepen, die de zeegolf binnenvoeren, aan te vallen, welke onberekenbare schade zou hij aan de Bruggelingen berokkenen ! Met een slot, zooals later dan ook door een anderen vorst gebouwd werd, kon men de golf sluiten naar willekeur.

De burgers eischten dus, dat Jan van Namen weer afstand zou doen van Sluis. Maar deze was veel te blij met zijn geschenk en wilde van geen terug-gave weten.

— Ik behoud Sluis en moest ge geweld gebruiken, dan zal ik mij weten te verdedigen ! zoo klonk zijn antwoord.

Toen de afgezanten met dit nieuws te Brugge toekwamen, geraakte de stad in rep en roer.

— Naar Sluis, naar Sluis ! riep men over pleinen en door straten.

Lodewijk van Nevers moest den tocht meemaken en den verwoeden strijd zijner onderdanen aanschouwen. Zoo traden de Bruggelingen tegen hun graaf op.

In een eersten aanval tegen de veste, die Jan van Namen **weerstond**, waren driehonderd Bruggelingen gevallen. Bij een tweede worsteling viel Sluis. De overwinnaars namen graaf Jan gevangen en voerden hem mee naar Brugge.

Oud-oom en neef reden nevens elkander. Wel zonnen ze op wraak en maakten ze plannen, om de oproerlingen later streng te kastijden, maar thans gevoelden ze zich volkomen machteloos.

Sluis bleef rookend achter.

De zegeklok jubelde de overwinnaars tegen. De menigte verzamelde zich weer op den Burg. Lodewijk wilde zijn oom naar de Loove geleiden.

— Met uw verlof, heer graaf, wij lieden van Brugge, zijn gewoon onze gevangenen zelf te bewaren, zei Willem de Deken, de aanvoerder der Bruggelingen en oud-burgmeester.

— Wat, wilt gij ons opsluiten ? riep Lodewijk woedend.

— Gij zijt natuurlijk vrij te gaan, waarheen ge verkiest, graaf Jan van Namen echter zal ons in 't Schepenhuis vergezellen.

Lodewijk van Nevers was bleek van toorn. Maar de Bruggelingen stoor-den er zich niet in 't minst aan en dwongen hun doorluchtigen gevangene met hen in 't gebouw te treden. De voornaamste burgers volgden hun aanvoerders en weldra was de ruime vergaderzaal stampvol.

De graaf van Vlaanderen gevoelde zich ver van gerust over het lot van zijn oud-oom, en trad ook 't Schepenhuis binnen. Willem de Deken vroeg en verkreeg stilte.

— Heer graaf van Namen, aldus begon hij dan, wij poorters van Brugge wenschten wel een gesprek met u te voeren. Onze vorst heeft onze rechten geschonden, door u de heerlijkheid van Sluis en 't waterrecht over 't Zwin

af te staan. De gemeente Brugge eischt van u het privilege terug, waarin die onrechtvaardige schenking geschreven werd.

— Wat mij gegeven is, behoud ik, en daarover weiger ik met gemeene lieden te onderhandelen, antwoordde Jan van Namen barsch.

Een ontevreden gemompel vervulde het vertrek.

— Broeders, stilte, ik bid het u ! zei de oud-burgemeester. En tot den trotschen edelman vervolgde hij : Als gij weigert met ons te onderhandelen, zullen we gedwongen zijn andere middelen aan te wenden. Voor de laatste maal roep ik u toe, dat de gemeente Brugge het privilege terugeischt !

— Welnu, oproerlingen, die allen afstand tusschen hoog- en laaggeboornen vergeet, die het waagt, uw ruwe handen te verheffen tegen den adel, ik zeg u, dat het stuk in mijn kasteel berust en daar bewaard wordt voor mijn nazaten, de toekomstige heeren van Sluis ! Gaat het privilege te Namen halen, zoo ge durft !

Dit feire antwoord werd op gehuil en gesis onthaald. Zekere Jacob Breydel sprong driftig op een gaanderij.

— Ha ! riep hij kwaad, die verwenschte vreemdeling waagt het ons in ons eigen Schepenhuis te komen bespotten. Drie honderd Bruggelingen, drie honderd vaders of zonen zijn vóór Sluis gevallen ! Dat offer brachten wij voor onze zaak, die toch rechtvaardig is. En nog hoont hij ons !

— Laten wij den trotschaard den kop voor de voeten leggen !

En bij tientallen rezen de bijlen onhoog; onstuimig drongen de burgers op den graaf aan, gehoorzamend aan een heftigen drang, om hen, die Vlaanderen ruste telkens verstoorden,, voor goed onschadelijk te maken.

Bleek en bevend sprong Lodewijk van Nevers voor zijn oud-oom.

— Bij de vijf wonden Onzes Heeren, staakt toch dit geweld, smeekte hij, beide handen verheffend. In een oogenblik van onbedachtzaamheid heb ik mijn oom dat privilege geschonken. Geef den graaf van Namen de vrijheid en ik zal u het stuk terug bezorgen.

Willem de Deken herstelde de stilte.

— Vrienden, sprak hij, dat wij kalm blijven ! Heer graaf, wij hoorden uwe belofte. Jan van Namen loslaten is echter onmogelijk, wij houden hem tot pand, tot het vervloekte stuk, dat gij zoo lichtzinnig bezegeld hebt, vernietigd voor ons ligt. Intusschen zal uw oom in het Steen opgesloten blijven.

— Wat malen wij nog, om het privilege ! riep Jacob Breydel. Morgen kan de graaf het ons afstaan, maar tegelijkertijd een nieuw opstellen. Vertrouwt gij het woord van een Leliaart ?

Velen schenen meer geneigd naar die onstuimige dan naar kalme taal te luisteren. Daarom liet Willem de Deken de graven langs de achterzijde wegleiden. Jan van Namen werd in 't Steen gekerkerd. Lodewijk van Nevers vluchtte haastig in de Loove.

De verwanten der gesneuvelde burgers, verzamelden zich voor 't grafelijk paleis. Men zag er vrouwen met grijze haren, moeders met zuigelingen in

de armen en kinderen aan de rokken, jonge meisjes, wier oogen rood geweend waren.

En verwenschingen, vermaledijdingen galmden steeds heftiger over den Burg. Lodewijk van Nevers zat bleek in zijn weelderig vertrek.

Klokken klonken dompig over de grauwe stede, die zich reeds hulde in de avondschemering. De bronzen stemmen verkondigden den dood van drie honderd burgers, wier lijken met een vaartuig aangevoerd waren, om rond de kerk in gewijde aardē begraven te worden. Dat somber kloggelui drong tot in de Loove door, vermengd met 't getjier en 't gehuil der menigte op den Burg.

En 's avonds laat lag een bootje in de veste achter de Loove. Diep in zijn mantel gedoken, verliet Lodewijk met eenige getrouwen het paleis. De riemen der roeiers waren met lappen omwonden teneinde hun geplas te verdooven. De boot bereikte een verlaten kade. Te voet snelde de graaf verder. De doodsklokken zwegen nu, maar 't gejammer der weeklagende vrouwen klonk Lodewijk nog in de ooren. Aan de poort stonden eenige paarden. De graaf en zijn edelen reden spoorslags heen. Zoo ontvluchtte Vlaanderens heer de hoofdstad van zijn gewest, om hulp te zoeken bij zijn beschermers, den koning van Frankrijk.

De jonge vorst was zijn regeering met een onrechvaardige daad begonnen. Nog was het tijd geweest, het onrecht te herstellen. Maar neen, Lodewijk volhardde in het kwaad. Wis had zijn leermeester — zij 't dan ook vervalscht en verdraaid — hem van den slag der Gulden Sporen verhaald. Wilde de lichtzinnige graaf weer een slachting uitlokken? En dacht hij nooit aan zijn overgrootvader, Gwijde van Dampierre, die in een Franschen kerker stierf, aan Robrecht van Bethune, wiens leven een teleurstelling was? Zoende hij de hand, die zijn voorouders kastijdde? Waarom zocht hij niet liever zijn steun bij de kloeke, trouwe burgerij?

Graaf Lodewijk hield echter zijn beloften niet. Integendeel hij ging naar den koning van Frankrijk, om over zijne oproerige onderdanen te klagen.

Toen de Bruggelingen dit hoorden, waren ze zeer vertoornd en meer dan ooit weigerden ze hun voornamen gevangene de vrijheid terug te schenken.

Treurig zat Jan van Namen in zijn kerker.

In zekeren nacht werd hij gewekt. Eene gedaante stond nevens zijn bedsteê. De gevangene richtte zich verschrikt op. Kwam men hem halen om in stilte een doodvonnis te voltrekken?

— Wie zijt gij? vroeg hij angstig.

— Uw vriend... stil, vraag niets... volg mij en dezen nacht nog zijt gij veilig en vrij buiten deze stede, fluisterde de zonderling.

— Maar wie zijt ge dan... heb ik nog vrienden binnen Brugge...

— Veel! Ik heet Jan van Doorne en woon nevens de gevangenis. In stilte maakte in eene opening in den muur... nu weet ge genoeg. Toef dus niet langer!

Met moeite kon de oom van graaf Lodewijk een juichkreet weerhouden. Onverwacht en ongedacht kwam men hem hulp bieden. Trillend van vreugde sprong hij op, kleepte zich en volgde zijn bevrijder door het gat in den wand.

Daardoor geraakte hij in de ruime, rijke woning van Jan van Doorne.

— Ge kuni hier niet blijven, zei de beschermmer. Wij moeten onmiddellijk verder!

Vermomd verliet het tweetal het huis.

— Op de Vrijdagmarkt wacht mijn vriend van Hertsberge met drie dienaar van ons, vertelde Jan van Doorne. We moeten binnen een uur de stad reeds ver achter ons hebben. Onze helpers hebben zes paarden bij zich.

Voor Jan van Doorne en zijne gezellen werd de poort zonder tegenstribbelen ontsloten. De kleine ruiterbende rende ijlings weg. Den volgende morgen was Brugge natuurlijk in rep en roer! Den voornamen gevangene — het pand — had men verloren.

De Bruggelingen waren woedend bij de ontdekking dier vlucht. Toch liep alles nog wel af. De vrede werd geteekend. Brugge moest aan Jan van Namen eene boete van 66.000 gulden betalen maar Lodewijk breidde de voorrechten der stede uit. Jan van Namen behield Sluis, doch hij, noch zijn nazaten mochten er kasteelen oprichten. Andere verordeningen zouden beletten dat Sluis aan Brugge een ernstige mededinging deed. Ook het Vrije verkreeg nieuwe privilegiën. Zoo scheen de rust hersteld.

Maar mannen als Zannekin, Lambert Boonen, Zegher Janszoon en andere volksleiders waren niet tevreden. Zij wantrouwden die vriendelijkheid van hun vorst. En dat die aanvoerders den toestand wel doorgrondten, bleek, toen Lodewijk, die 't liefst in Frankrijk vertoefde, een Franschman, de heer Van Aspremont, tot Vlaanderens landvoogd aanstelde.

Lodewijk van Nevers leidde in Frankrijk een lustig leventje en wilde niet anders aan Vlaanderen herinnerd worden dan door een ruimen toevoer van geld. En daar ook de adel zich ten koste van 't volk verrijkte, drukten zware en onrechtvaardige belastingen op burgers en boeren. De heer Van Aspremont, de Fransche landvoogd, wakkerde aldus den moedwil der edelen aan en 't duurde niet lang, of de getergde poorters en kerelen gaven lucht aan hun ontevredenheid door daden van geweld. De strijd tusschen den adel en het volk ontbrandde weer. Herhaaldelijk keerde de graaf uit Frankrijk naar Vlaanderen terug om de rust te herstellen. Maar hij nam altijd halve maatregelen, want de geldafpersers, de oneerlijke ambtenaren, bleven gehandhaafd.

Zoo was Lodewijk van Nevers weer eens te Kortrijk. De ontevredenheid stond op 't uitbarsten, want de verbittering was groot.

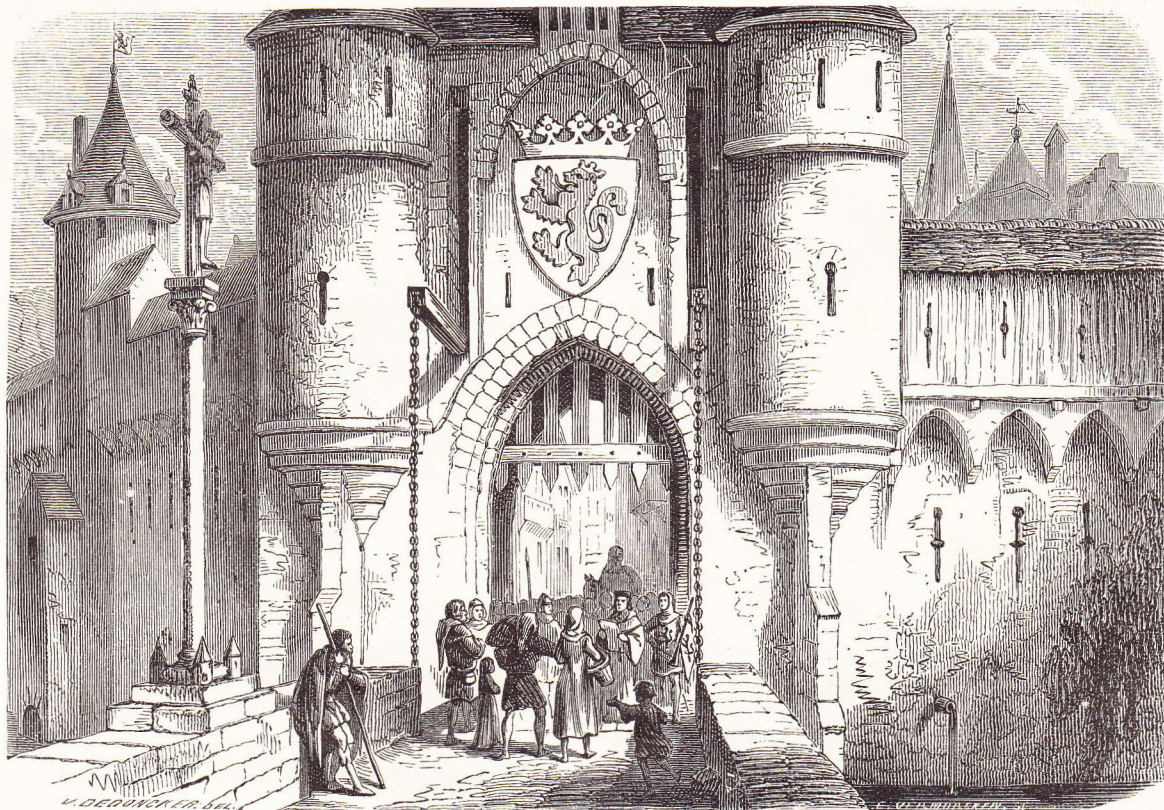
(Wordt vervolgd).

Filips Van Artevelde

en andere verhalen

door A. HANS

EENE STADSPOORT IN DE XIIIe EEUW.

een gunsteling des konings, Petrus van Brosse gelasterd zijnde, was zij in eene afgelegene vesting opgesloten geworden. Bij het vernemen dier tijding snelt Jan naar Parijs, om haar recht te doen wedervaren en Petrus van Brosse, naar de galg gesleurd, onderging weldra een ont eerenden dood, terwijl de koningin hare plaats op den troon hernam (1277).

De kracht en de standvastigheid die de jongen hertog in die eerste beproeving aan den dag gelegd had, veropenbaarden zich weldra in eene ernstigere worsteling. Het hertogdom Limburg, dat bijna buiten het tegenwoordige België gelegen was, had in de laatste tijden slechts weinige betrekkingen met onze provinciën gehad. Zijne prinsen, allen dapper en ondernemend, maar beter krijgslieden dan vorsten, hadden gewoonlijk hunne wapens tegen de aartsbisschoppen van Keulen en de heeren der Rijnstreken gericht. De laatste hunner, Waleran IV stierf in 1279, slechts eene dochter, die met den graaf Reinier van Gelderland getrouwd was en geene kinderen had, achterlatende. Bij den dood dier prinses,

(1282), beweerde haar echtgenoot zijn leven lang, het hertogdom te behouden en bleef in bezit van het land, de pogingen van Adolf de Berg, neef van Waleran IV en wettige erfgenaam zijner Staten, trotserende. Te zwak om een zoo machtigen tegenstrever terug te drijven (want de krijgsmachten van Gelderland waren ontzaglijk en Reinier had de meesten der prinsen van de boorden van den Rijn tot bondgenooten) bood Adolf den hertog van Brabant aan, hem, mits eene som geld, al zijne rechten op Limburg, af te staan.

Jan I nam dat voorstel aan. Hij had door de onderwerping der heeren van Heusden en van Kessel, die zich aan zijne afhankelijkheid hadden willen onttrekken, zijne heerschappij langs de noordzijde versterkt, en hij oefende een bijna leenheerlijk gezag uit op de stad Aken, wier zaakwaarnemer hij was, en die hij tegen de naburige prinses verdedigd had. Eene andere groote stad had zich aan zijne Staten verbonden: het was Mechelen, die door den bisschop Hendrik van Gelderland, voor de som van vier duizend

GEÏLLUSTREERDE

Geschiedenis van België

DOOR

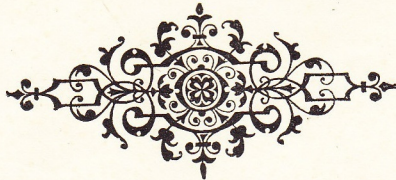
G. H. MOKE.

GEHEEL HERZIEN EN HET HEDENDAAGSCHE TIJDPERK BIJGEWERKT

DOOR

EUG. HUBERT

LEERAAR AAN DE HOOGESCHOOL TE LUIK.

BRUSSEL. — J. LEBÈGUE & CIE.